

**ПРОГРАМА КАНДИДАТА НА ПОСАДУ ДИРЕКТОРА
ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ МЕТАЛІВ ТА
СПЛАВІВ НАН УКРАЇНИ
*ВЕРХОВЛЮКА АНАТОЛІЯ МИХАЙЛОВИЧА***

Шановні учасники зібрання, дорогі колеги! Вашій увазі хочу представити Програму розвитку нашого Інституту.

Фізико-технологічний інститут металів та сплавів Національної академії наук України було створено в 1958 р. на базі ряду підрозділів Інституту машинознавства та сільськогосподарської механіки АН УРСР. Спочатку він був перейменований в Інститут проблем лиття АН УРСР, нинішню назву носить з 1996 р.

У різні роки інститутом керували член-кореспондент АН УРСР **Андрій Андрійович Горшков (1958-1962 рр.)**, кандидат технічних наук **Микола Васильович Фіксен (1962-1966 рр.)**, академіки НАН України **Віктор Олексійович Єфімов (1966-1988 рр.)** та **Володимир Леонтійович Найдек (1988-2016 рр.)**.

У 2016 р. проведено реорганізацію Інституту. На даний час у його структуру входить 14 наукових відділів та ряд допоміжних підрозділів.

В Інституті працює 357 співробітників, у тому числі два академіки НАН України та два член-кореспонденти НАН України, 25 докторів і 49 кандидатів наук. Щодо вікового складу, то в нас ситуація вкрай складна: середній вік докторів наук біля 70 років, а кандидатів – 60 років.

Співробітники нашого Інституту приймають активну участь в наступних програмах: «Фундаментальні проблеми створення матеріалів з наперед заданими властивостями, методи їх з'єднання і обробки», «Науково-технічний супровід ядерної енергетики та застосування радіаційних технологій у галузях енергетики», «Проблеми ресурсу і безпеки експлуатації конструкцій, споруд і машин», «Нанотехнології та наноматеріали». 17.01.2017 р. було подано проект в Програму «Горизонт-2020», координатором якого є академік НАН України В.І. Дубодєлов.

Структури фінансування та витрат у 2016 р. представлено на слайді. За даний період поступило 30795,1 тис. грн., з них по відомчій тематиці 19503,4 тис. грн., господарчим договорам – 5979 тис. грн. та інші надходження – 4334 тис. грн. Витрати в основному пішли на зарплату (73,4 %), енергоносії (10,9 %) та матеріали і обладнання (6,03 %).

Ми активно приймали участь в Міжнародних і державних науково-технічних конференціях (Італія, Туркменістан (Ашхабад), Китай, Корея, Україна (Київ, Запоріжжя, Харків)) та виставках, про що свідчать почесні дипломи та сертифікати. Крім того, Інститут провів XII Міжнародну науково-практичну конференцію «Литво, Металургія-2016» та VI Науково-практичну конференцію молодих вчених України «Нові ливарні технології і матеріали у машинобудуванні», яку присвячено член-кор. АН України В.П. Гаврилюку.

Наш Інститут був головним у галузі ливарного виробництва у Радянському Союзі, а зараз залишається головним в Україні. За період свого існування (59 років) зібрані знання багатьох поколінь великих вчених-ливарників, металургів та матеріалознавців. Їхні досягнення дають передумови для нового етапу розвитку Інституту як одного із провідних дослідницьких центрів, що призведе до підвищення рейтингу України у світовій науковій спільноті.

Коротко хочу представити свою трудову діяльність та програму розвитку Інституту.

Я народився 28.09.1956 р., українець, доктор технічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри «Ливарне виробництво чорних та кольорових металів» Національного технічного університету України «КПІ ім. І. Сікорського». У нашому Інституті працюю з 1979 р. Кандидатську дисертацію захистив при Інституті проблем матеріалознавства ім. І.Н. Францевича АН УРСР у 1990 р., докторську – при ФТІМС НАН України у 2006 р., з березня 2016 р. – в.о. директора.

За результатами наукових досліджень видав 173 наукові праці, з них 4 монографії, 1 науковий посібник, 1 навчальний посібник та 19 авторських свідоцтв і патентів.

Моя Програма розвитку Інституту складається з таких пунктів:

- 1) основні наукові напрямки;**
- 2) основні пріоритети розвитку;**
- 3) модернізація дослідницького процесу;**
- 4) напрямки інноваційної діяльності;**
- 5) кадрова політика;**
- 6) удосконалення системи управління;**
- 7) матеріальне забезпечення співробітників;**
- 8) розвиток інформаційної інфраструктури;**
- 9) механізм реалізації Програми.**

З Вашого дозволу я коротко прокоментую кожен пункт.

Основні наукові напрямки

Наукова діяльність інституту здійснюється і буде здійснюватись у відповідності з основним науковим напрямом, визначеним постановою Президії НАН України від 12 лютого 2014 р. № 33 у редакції: Дослідження фізико-хімічних процесів при виплавці, обробці та твердненні сплавів і створення технологічних основ одержання нових матеріалів, розробки обладнання та виготовлення металопродукції.

Згідно з цим напрямом співробітники інституту у своїй діяльності основні зусилля будуть спрямовувати на вирішення таких завдань:

1. Розробка наукових принципів управління структуроутворенням та формуванням властивостей литих сплавів та виливків з них з використанням зовнішнього багатofакторного енергетичного та фізико-хімічного впливу на розплав.

2. Розробка теоретичних та технологічних основ процесів одержання зносостійких наноструктурованих поверхневих шарів, одно- та

багат шарових литих армованих конструкцій, литих композиційних матеріалів.

3. Розробка теорії та практична реалізація процесів безперервного розливання сталі, ливарно-прокатних технологій, процесів формоутворення з використанням вакуумних технологій та роторно-конвеєрних принципів створення ливарних комплексів.

4. Розробка експрес-методів хімічного аналізу та термометрії теплових процесів.

Для вирішення цих завдань необхідно кардинально збільшувати фінансування Інституту за рахунок конкурентного притоку асигнувань як з бюджету, так з небюджетних джерел. Проводити модернізацію матеріально-технічної бази, ефективно використовувати наявні ресурси, розвивати управління, інформаційну і підтримуючі інфраструктури. Крім того необхідно розробити та реалізувати цільову програму розвитку Інституту в структурі Національної академії наук.

Основні пріоритети розвитку

1. Забезпечення збалансованої дослідницької програми стосовно базових наукових напрямків розвитку Інституту.

2. Ефективне виконання державних, відомчих та місцевих наукових програм та проектів.

3. Забезпечення можливості розвитку перспективних напрямків в Україні та за кордоном.

4. Реалізація спільних наукових проектів з відомими вітчизняними та міжнародними науковими центрами.

5. Співробітництво Інституту з вузами МОН України стосовно підготовки наукових кадрів та виконання науково-дослідних робіт.

6. Розвиток існуючих та створення нових перспективних наукових шкіл.

7. Підвищення ефективності підготовки кадрів через докторантуру, аспірантуру та здобувачів і їх стимулювання.

8. Широке залучення студентів до наукової та науково-технічної роботи.

Модернізація дослідницького процесу

Забезпечення збалансованої дослідницької програми за базовими науковими напрямками Інституту, а саме: дослідження фізико-хімічних процесів, які протікають при плавці, обробці та твердненні розплавів і створення технологічних основ одержання нових матеріалів, розробки обладнання та виготовлення металопродукції.

Ефективне виконання державних завдань, відомчих та регіональних програм та проектів.

Забезпечення можливості розвитку наукових напрямків, перспективних в Україні та за кордоном.

Розширення роботи наукових семінарів з актуальних питань тематики Інституту.

Розробка та впровадження спільних наукових проектів з провідними вітчизняними центрами в області ливарного виробництва та металургії.

Поліпшення умов праці і покращення оснащеності підрозділів сучасним науковим обладнанням.

Розвиток та розширення функцій науково-дослідницького виробничого підрозділу з метою оптимізації та ефективного використання наукового потенціалу та обладнання.

Напрямки інноваційної діяльності

Аналіз та прогноз стратегії розвитку металургійної галузі України.

Розробка, виготовлення та пряме постачання наукових, технічних і технологічних установок.

Передача закінчених наукоємних розробок для організації виробництва на підприємствах, їх науково-технічне супроводження, продавання ліцензій.

Проведення науково-дослідних та конструкторських розробок, які замовляються міністерствами, галузями ОПК, великими компаніями.

Активізація просування наукових продуктів Інституту на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Участь в створенні технопарків та зон, які впроваджують у виробництво нові розробки.

Започаткувати та розвивати напрямок стандартизації ливарної продукції на внутрішньому ринку.

Кадрова політика

Укріплення кадрового потенціалу, а саме виховання, запрошення талановитих молодих вчених шляхом постановки та реалізації нових наукових завдань в нашому Інституті та забезпечення умов для підвищення кваліфікації та кар'єрного росту.

Оптимізація організаційної структури Інституту (чітке розділення функцій різного рівня структур, які відповідають за управління).

Створення кадрового резерву керівників Інституту.

Можливість професійного росту співробітників Інституту за рахунок формування інноваційного інтелектуального середовища.

Розвиток міжнародної академічної мобільності співробітників за пріоритетними напрямками наукових досліджень Інституту.

Удосконалення системи управління

Дотримуватися базових принципів відкритості, доступності та колегіального прийняття рішень за ключовими питаннями Інституту.

Відродити сучасні технології стратегічного розвитку та розповсюдження наукових досліджень.

Створити комісію оцінки попередніх етапів виконання бюджетних та господарчих робіт, назначати відповідальних керівників проектів.

Оптимізувати науковий процес, закріпити взаємодію відділів, ввести цільове планування досліджень, сконцентрувати зусилля на головних напрямках діяльності. Відродити колективізм та командний принцип роботи.

Забезпечити відкритість діяльності фінансових служб.

В межах чинного законодавства налагодити взаємовигідну співпрацю Інституту з комерційними структурами, розташованими на його території.

Унеможливити незаконне використання комерційними структурами ресурсів нашого інституту.

Покращити систему контролю за виконанням наказів, розпоряджень та доручень.

Матеріальне забезпечення співробітників

Кардинальне збільшення фінансування Інституту шляхом збільшення конкурентного фінансування за рахунок виконання державних завдань та з небюджетних джерел.

Впровадження розроблених наукових продуктів шляхом утворення інноваційних підприємств.

Збільшення кількості міжнародних та вітчизняних грантів.

Створення об'єктивної та відкритої системи показників (рейтингу) для визначення індексу матеріального стимулювання співробітників.

Максимальне зменшення витрат спецфонду на оплату праці за непередбачені роботи, а кошти спрямувати на підтримку та оновлення основних засобів та будівельно-ремонтних робіт.

Сприяння ефективному використанню можливостей Інституту в частині надання платних послуг, що відносяться до його компетенції.

Розширення можливостей локальної котельні в лабораторному корпусі з метою забезпечення незалежності від постачальників тепла.

За результатами роботи з оптимізації структури Інституту визначити перелік площ, що будуть незадіяні у науково-виробничому процесі, для їх подальшого використання.

Проведення ремонту та підтримування належного порядку в підрозділах.

Підтримання та розвиток бази відпочинку «Наука» (Одеська область), вирішити питання закріплення земельної ділянки за Інститутом.

Розвиток інформаційної інфраструктури

Модернізація технологій та способів організації роботи бібліотеки Інституту.

Демонстрація та популяризація досягнень Інституту (інтернет-портал Інституту, видавництво журналів).

Механізм реалізації Програми

Реалізація основних положень Програми буде спиратись на механізми стимулювання кар'єрного росту за допомогою аналізу ініціативних пропозицій співробітників Інституту. Механізми реалізації:

- підтримка проектів відділів Інституту у відкритих конкурсах на отримання асигнувань виконання державних завдань;
- конкурентна підтримка проектів провідних наукових відділів та програм молодих вчених;
- стимулювання спільних робіт відділами при проведенні фундаментальних та прикладних досліджень;
- розвиток механізмів приватно-державного партнерства з метою розширення дохідної бази Інституту;
- підтримка аспірантів та творчої молоді за допомогою допоміжних стипендій та грантів;
- забезпечення ефективної системи управління науково-дослідницькими роботами.

В результаті вищесказаного напрошується ще і те, що нам необхідно зберігати історичну спадщину Інституту і пам'ятати про мертвих та живих науковців, на честь яких проводити наукові та науково-практичні конференції.

Дякую за увагу.